

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 9. Circa minuta Furta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

alia lethalia picula, quamvis solo ioco (v.gr.) calamum furetur lethaliter peccat, non contra iustitiam, sed contra charitatem. Quia tenemur ex charitate peccata lethalia in proximis vitare, quando id commodè & sine gravi detrimento nostro possumus: imò erit etiam peccatum scandalosi; quia sine causa alij ad delinquendum ponimus offendiculum. Si autem ignorabat, eum in talia peccata prorupturum, solum venialiter in materia furti delinquit, licet postea dominus rei in peccata prorumpat. Lessi l. 2. c. 12. dub. 6. n. 3; Tolet. l. 5. c. 16. n. 2. Filliuc. tr. 31. n. 24. Sotus l. 5. de iust. q. 3. Hinc quaesierim, num si dominus rei levis huic se ob iracundiam alij interimat, credens illum fuisse latronem, fur ad restitutionem homicidij teneatur, sicut intentione furatus fuit, ut ille sequeretur effectus?

46 Tenetur plane. Quia actus malo animo factus includit aliquando restitutionis obligationem, quam non includeret, si sincera fieret intentione: ut cernitur ex D. Thomae mente in eo, qui malitiosè impedit alium à consecutione beneficij; Ergo actus furti malo animo facti, ut dominus rei ob iracundiam conceptam ex re furata alium interimat, putans illum ipsum rem furto abstulisse, secuta occisione, ad restitutionem homicidij tenebitur: licet alioqui ad illam minimè teneretur, si absque tali animo furatus fuisset. Sic Conrad. p. 1. q. 28. in addit. Lazar. Et omnes, qui affirmant, eum qui Antonium occidit, quando scit, homicidium tribuendum esse Joanni, teneri Joanni de damno secuto, qui casus est omnino similis. Hi sunt, Sotus l. 4. de iust. q. 6. a. 3. ad 4. Caiet. l. 2. q. 62. n. 2. Corduba l. 1. q. 31. a. 3. & alij.

47 Non tenetur ad restitutionem, licet eo animo, & intentione rem modicam, imò magnam furto accipiat. Quia est hic duplex peccatum, alterum furti respectu domini rei furatae contra iustitiam, mortale, vel veniale pro rei furatae quantitate; alterum odij, ac peruersae intentionis contra charitatem respectu occisij, nam furandi actio ex sua natura non est illativa damni mortis alicuius tertij, & aliunde prauus animus & intentio homicidij penes furatorem illum mansit, & fuit tantum interna: nec enim eam domino rei furatae manifestauit, nec tale homicidium patrari iussit; unde ad restitutionem non tenebitur. Ita Lessi. l. 2. c. 9. dub. 16. n. 113. Nauar. sum. c. 17. n. 71. Fagnand. Decal. l. 7. c. 2. n. 6. Et qui asserunt, ex peccato contra charitatem commisso non resultare aliquam restitutionis obligationem. Hi sunt Tolet. l. 5. c. 19. Nauar. sum. c. 17. n. 71. & in apoloq. q. 2. monit. 4. Adrian. in 4. de restit. q. 10. & alij apud Toletum.

48 Profectò quotiescumque exterior actio ex sua natura non est talis, ut ex illa ordinariè sequatur alteri damnum: parum refert, ut illam quis gerat animo & intentione, uti malum ei obueniat. Undè cum actio illa furandi ex sua natura talis non est, ut ex illa sequatur damnum alteri, non incurret restitutionis ex homicidio obligatione. Denique prauus animus, & damnata intentio licet faciat actionem illicitam, non tamen facit eam iniustam in ordine ad talem occisionem.

PROBL. IV.

In furto Reliquiarum datur, & non datur materiae paruitas.

Minimè datur. Quia vendere vel paruulam Reliquiam est peccatum lethale simoniae ergo & furari quantumuis paruulam Reliquiam graue peccatum erit. Et quia in Reliquiis non est quantitas, sed aestimatio spectanda: At cuiuslibet Reliquiae magna debetur aestimatio: Ergo: Sic innuit Palaeus tom. 2. ar. 8. d. 1. sum. 6. num. 9. Adde, accipientem Reliquias ab Ecclesia etiam de licentia Episcopi, vel Praepositi, à furto sacrilego non excusari: nam hi illarum non habent dominium, ut Sanchez 10. 1. sum. l. 2. c. 43. n. 23. edoceat: nec distinguit inter Reliquiam magnam aut paruam.

Datur equidem. Quia habenti Reliquiam in paruam materiae furto leuis iniuria irrogatur. Erit tamen haec paruitas materiae in Reliquia arbitrandi in multo minori quantitate quam in materia paruam communium mercium ad prudentis arbitrium, & Reliquiae aestimationem. Ita Portel. in dub. regul. v. Reliquiae sanctorum, numero quinto. Eligius Balaeus v. Furtum 1. nu. 3.

Probabiliter satis dixerim huiusmodi furtum à lethali excusari ob materiae paruitatem, quamvis diuendere talem Reliquiam paruam sit simonia graue peccatum. Ratio differentiae est, nam vendere Reliquiam paruam semper est iniuria notabilis facta Reliquiae, cuius valor pro re caduca temporali aestimatur, cum res sacra quantumcumque parua, sit omni re temporaria pretiosior. At in furto non fit iniuria Reliquiae sed Reliquiam habenti. Imò aliquandò ex furto Reliquiae maior resultat veneratio, quandò scilicet à loco ignobili, vel à persona infideli auferretur, ut decentius valeat collocari.

CAPVT IX.

Circa minuta Furta

PROBL. V.

Quando quis ab initio proposuit animo furari ab uno multa minima usque ad notabilem quantitatem, singulae actiones illorum minimorum sunt, & non sunt lethalia peccata.

Peccat quidem mortaliter in ea animi deliberatione, & postea committendo singula furtiola, mortaliter etiam delinquit. Quia illa praua intentio est mortalis, & cum singula furtiola ex ea procedat, & ea intentione fiant, ut ex illis quis directè: absque dubio actu illo externo furtioli prauam renouat directè deliberationem; & ideo in furto cuiuscumque

iustumque illorum mortaliter delinquentur; sunt enim executiones partiales illius intentionis mortiferae, & consequenter in illis est mortiferum peccatum; quidquid enim ex peccandi intentione mortifere fit mortale est peccatum. Sic Sanch. to. 2. Decal. l. 7. c. 21. n. 2. Lessi. l. 2. c. 12. dub. 7. numer. 36. Rebel. p. 1. l. 3. q. 15. sect. 4. n. 30. Nauarra de rest. l. 3. c. 1. num. 50. Sorus l. 5. de iust. q. 3. ad 3. Nedina de rest. q. 10. Ludou. Lop. p. 1. instr. c. 93.

53 Non peccat lethaliter.

In singulis furtiolis non committitur nouum peccatum lethale, sed continuatur iam ceptum. Quia omnes illae acceptiones, & acceptorum retentiones censentur vna continuata illius prauae voluntatis executio. Committitur tamen nouum peccatum veniale in singulis, & simul executio mortiferae intentionis continuatur, ita vt vnaquaeque voluntaria acceptio sit intrinsece peccatum veniale: extrinsece autem, & denominatiue peccatum mortale. Ita Lessi. l. 2. c. 12. n. 4.

54 Prima sensus adhaerentis probabilius quidem.

Probabilem plane Lessij sententiam esse indico. Attamen asseruerim, probabilis esse, in vnoquoque furtiolo nouum numero peccatum lethale committi. Quia toties noue voluntas mortalis renouatur, & non continuatur solum sicut meretrix, quae est continuo exposita, si potest meminisse peccatorum numerum, & eorum, qui ad eam accessum habere, tenetur illorum numerum in confessione explicare, & non sufficit, quod in singulis peccatis eadem voluntas mortaliter peccandi continetur. Quia non tam dicitur continuari, quam renouari; & parum refert, quod ad executionem mortalis, vel venialis renouetur, cum eadem voluntas, quae renouatur, de se sit mortalis.

PROBL. VI.

Quando quis animo proposuit furari à pluribus multa minima vsque ad notabilem quantitatem, minimorum delinquit, & non delinquit mortaliter.

55 Non delinquit, lethaliter.

Non delinquit. Quia qui intendit haec minima accipere à diuersis, nemini facit notabilem iniuriam, neminem notabiliter damnificat. Ergo non videtur peccate lethaliter. Sic Hierony. ab Angesto c. 9. pag. mibi 130.

56 Lethaliter delinquit.

Delinquit plane mortaliter. Quia perinde est multis velle damnum notabile inferre, ac si vni inferas damnum: omnia enim illa parua furtiola simul iuncta respectu totius communitatis vnum magnum efficiunt. Ita Lessi. l. 2. c. 12. dub. 7. n. 36. Sanch. l. 7. Decal. c. 21. nu. 2. & omnes communiter.

57 Primam sententiam improbabilem esse natio.

Existimo primam sententiam omnino esse vt improbabilem expungendam. Quia si admittenda esset, non peccaret mortifere qui in Republica mensuris, ac ponderibus decurtatis vtuntur. Et exhiberetur hominibus iusta ex alieno ditescendi, ac studendi furtis. Nec refert, quod singuli vix aliquid incommodi patiantur. Quia si aliquis in particulari illud non subeat, patitur tamen illud Republicae, vnde haec furandi ratio in omni Republica bene instituta semper fuit exosa.

PROBL. VII.

Est, & non est mortale peccatum furari minima à pluribus intentione perueniendi ad summam grauem, si quis id efficiat quia non habet, vnde alias ipse, ac familia viuat.

Non est peccatum mortale. Quia id non efficit in fraudem praeepti de non furando, sed vt sibi ac familiae victum eo hand difficili modo prouideat. Sic Medina c. de restit. q. 10. sine.

Peccatum mortale est. Quia non desunt alij viuendi modi. Et quia non est admitenda iniuquitas, vt pietas in familiam exercetur, nec facienda mala, vt bona eueniant. Ita Fagund. De al. lib. 7. cap. 13. n. 7.

Hoc verum puto, si de communi necessitate loquamur, cuius subuentioni haud difficilis alia via proculdubio patebit. At si conditio huiusmodi talis esset, vt in extrema, aut graui ad hanc necessitate in qua alij ei succurrere teneantur, & nolint, tunc ad tempus huiusmodi necessitatis primam sententiam admitto. Quia sicut tunc poterat clam ab illis accipere absque peccato, ita & eo modo vt ad accipiendum, si alio vitam alere non posset. At raro id continget. Sanch. Decal. tom. 2. lib. 7. cap. 11. num. 12. Toler. lib. 5. cap. 16. num. penul. Lessi. lib. 2. cap. 11. dub. 7. num. 37. Fumus v. Furtum. num. 10. Angel. libi. num. 37.

PROBL. VIII.

Omnia rerum minimarum furta, etiam si notabilem constituant quantitatem, sunt, & non sunt mortalia: obligant & non obligant ad restitutionem sub mortali.

Non sunt mortalia, nec ad restitutionem obligant sub mortali. Quia quodlibet furtum illud minutum veniale solum fuit, imò vltimum, quod grauem constituit quantitatem propter lenitatem materiae culpam venialem non excessit. At venialia furta non sunt sub mortali restitutioni obnoxia: Ergo. Sic Nauar. l. 3. Consil. vit. de Regular. conf. 75. Cuius sententiam, & aliorum idem asserentium probabilem esse Sa verb. Furtum. num. 8. docet.

Licet huiusmodi furta mortalia non sint antequam quis ad notabilem deueniat quantitatem: quia dum ad quantitatem mortalem non peruenitur, non datur peccati mortalis materia: at vbi ad eam pertingitur, delinquit lethaliter, & ad restitutionem sub mortali tenetur. Quia cum peruenit ad notabilem quantitatem, iam incipit voluntarie rem alienam notabilis quantitatis acquirere, & detinere. Ergo peccat mortaliter acquirendo. Ita Lessi. lib. 2. cap. 12. dub. 8. num. 42. Sanch. tom. 2. Decal. lib. 7. c. 11. n. 3. Sa ciuatus. Fagund. l. 7. Decal. c. 13. & alij ab ipso citati num. 3.

Hanc

ELSCOBA P
Theol. Mor.
Tom. III. IV
E. IV

Sect. II. De Precept. 7. & 10. Problem. 345

63
Hoc vnicè
putarim.

Hanc sententiam vnicè veram esse reor, *Hoc vnicè* Nauarique opinionem esse penitus impro-
verum esse bandam. Potest tamen accidere, vt in vltimo
furtiolo mortalem quantitatem attingente
non peccet quis lethaliter; nempe si per inad-
uertentiam excusetur, & aliorum immemor il-
lud committat. Quia tunc videtur se habere ad
sua furtiola præterita, ac illi, qui furantur mi-
nima ex vinea aliena, singuli quidem aliorum
furtorum ignari. At conscius se ad gratiam
quantitatem deuenisse, tenetur proculdubio
sub mortali illam restituere.

PROBL. IX.

Quando vnus memor præteritorum furto-
rum rerum minimarum que vel ab vno,
vel à duobus abstulit furatur rem quo-
que minimam, que nouit quantitatem
mortalem compleri: peccat, & non pec-
cat lethaliter in illius ablatione, quam-
vis in hoc, nec in aliis furtiulis animum
habuerit non amplius furandi.

64
Nim peccat
mortaliter
in acceptio-
ne pec-
cat.

Non peccat mortaliter in illa vltima rei
minutæ acceptione, in retentione autem
mortaliter, peccat. Quia posito eo furtiolo, completur no-
tabilis quantitas, que iniuste retinetur. Non
ne, in retentione autem, sic in ablatione. Quia vltimum illud
furtiolum est totum illius acceptiois furtiue
obiectum, & non continet summam ad cul-
pam lethalem requisitam: reliqua verò furto-
la iam præterite. Cum igitur illa summa præ-
lapsum furtorum per se ad mortale non suf-
ficiat, vltimum lethale non erit. An ex multis
venialibus peccatis vnum lethale confurgit?
Minimè. Cum ergo alia furta venialia sint, ex
illorum multiplicatione lethalis culpa non
confurgit. Sic Nauar. *sum. cap. 17. num. 139. Ve-
ga. lib. 14. in Trident. cap. 11. Graf. part. 1. decis.
lib. 3. cap. 5. num. 51. Carbo. de restit. qu. 2. Lessi.
lib. 2. cap. 1. dub. 8. num. 43. Iason. l. si idem cum
eodem, num. 3. & 4. ff. de iuris. d. omni. Indici. Decius
ibi, num. 1. & 16. Claudi. num. 1. & 2. Farin. con-
sil. 78. num. 3. volum. 1.*

65
Peccat
mortaliter
in acceptio-
ne.

Mortaliter peccat in vltimo illo furto rei
minima cum aduertentia ad præterita, si in il-
lo mortalis quantitas impleatur. Quia eo vlti-
mo furto posito, resultat notabile proximi
damnum, & eo sublato tollitur: Sed quicum-
que sciens, ex actu suo leui subsequi notabile
proximi damnum mortaliter peccat cum actum
præstando: Ergo eo vltimo furtiolo lethaliter
delinquit. Ita Sanch. *tom. 2. Decalog. lib. 7. cap. 21.
num. 6. Manu. tom. 1. sum. cap. 150. num. 3. concl. 8.
Valent. 2. 2. dis. punct. 5. Rebel. par. 1. lib. 3. q. 15.
sect. 4. num. 30. Maior. Sayr. Couar. Sotus, Met-
cado Corduba & alij, quos citat, & sequitur
Pagand. l. 7. Decal. cap. 13. num. 13.*

66
Hoc proba-
bilis esse
iudico.

Hoc probabilis puto. Quia etsi vltimum
furtiolum sit totum vltimæ acceptiois obie-
ctum, & in se paruum, & veniale: attamen con-
iunctum cum præcedentibus lædit notabiliter,
ac mortaliter proximum. Vnde cum notabile
damnum proximo inferat, sine dubio illius ac-

ceptio mortalis existet. Et quamvis ex multis
venialibus peccatis nunquam posse vnum pec-
catum mortale coalescere certum: si attamen
dixerim, in hoc vltimo furtiolo veniali ex se,
lethalem culpam committi; quia hærens aliis
præcedentibus damnum notabile proximo in-
fertur.

PROBL. X.

Si post vltimum furtiolum complens quantita-
tem mortalem, aliud minimum furum ge-
ratur: committitur, & non committi-
tur in illius acceptione nouum
crimen lethale.

Per quodlibet nouum furtiolum nouum
peccatum lethale patrat. Quia nouam
illam quantitatem qui sic arripit præcedentem
vult facere maiorem, & damnum illud notabile
vult facere maius; nec enim propter prius pec-
catum mortale commissum fur melioris con-
ditionis effici debet. Et quia per illud nouum
furtum, & aduertentiam præteritorum sine vl-
la restituendi voluntate implicite renouat
actum voluntatis retinendi notabilem reus
alienam. At quoties actus peccati renouatur,
toties nouum peccatum committitur: Ergo. Sic
Sanch. *tom. 2. Decalog. lib. 7. cap. 21. numer. 7. Re-
bel. part. 1. de oblig. iust. lib. 3. qu. 15. section. 4. nu-
mer. 38. Bonac. de contr. d. 2. question. 8. puncto 3.
num. 4.*

67
Committit
tur quidem
nouum le-
thale cri-
men.

Non patrat nouum lethale peccatum ob
quodlibet nouum furtiolum. Quia hoc non
consummat notabilem quantitatem, sed con-
summatam auget. Ita Salas meus sapientissi-
mus Magister 1. 2. tom. 1. qu. 88. in act. 13. d. 16.
sect. 27. num. 90. Lessi. lib. 2. cap. 12. dub. 8. num.
44. Filiuc. tract. 31. num. 246. Diana probabile
existimat, & tutum in praxi part. 2. tractat. 17.
resolus. 43.

68
Non com-
mittitur.

Existimo esse peccatum lethale vnicam il-
lam voluntatem retinendi ea noua minuta
furta etiam cum aliis: quod quidem voluntatis
& externæ retentionis piaculum sensim cref-
cet prout plus retinebitur. Si verò illa noua
furta nouum peccatum mortale inchoent, &
ad notabilem aliam quantitatem ascendant,
erunt tunc lethalia peccata.

69
Mortale
sententiam
profero.

PROBL. XI.

Qui leuam quantitatem auferat ab eo, à quo alij
notabilem iam aufererant, peccat, &
non peccat lethaliter.

Peccat quidem. Quia sicut furtum leue ab
vno commissum integrare potest materiam
sufficientem ad mortale, cum leui furto ab alio
commissio potest continuari cum maiore,
quo maius damnum inferatur, & ad peccatum
lethale imputetur. Sic Bonac. *de contr. d. 2. qu. 8.
punct. 2. num. 5.*

70
Peccat
quidem
lethaliter.

Minimè lethaliter delinquit. Quia ille non
est damni notabilis causa, quod quidem iam
ab alio fuerat illatum: & eius furtum in parua
est quantitate ad mortale insufficientis. Ita Vasq.
1. 2.

71
Lethaliter
non peccat.

1. 2. 10. 2. q. 88. n. 4. d. 1. 46. c. 2. n. 6. Sanch. 10. 2. Decal. l. 7. c. 21. numer. vigeſimo tertio. Diana p. 2. 17. 17. reſol. 41.

72
Hoc mihi probabilius.

Mihi hoc probabilius. Nam inter hosce casus dispar est ratio. In priori enim cum non sit maior ratio, cur vni potius, quam alteri notabile damnum imputetur, singulis debet imputari. Hic autem non item, quia cum aliqui determinate fuerint per se notabilis damni causa, alius, qui cum illis parvam quantitatem usurpauit, non debet confors notabilis damni censeretur: unde mortaliter non delinquet.

PROBL. XII.

Qui nullatenus confusus sit, vtraly minuta furta ex praedio cuiusdam (v. gr.) agricola gesserim, si conscius sit furis aliorum peccat, & non peccat lethaliter modicum cum ipsis, vel separatim accipiendo cum omnia illa furtiula simul notabilem implent quantitatem.

73
Lethaliter peccat.

Peccat lethaliter. Quia licet sit minimum quod ille furatur, coniunctum tamen cum particulis, quas scit ab aliis esse subtractas, quantitatem notabilem constituit, estque notabilis causa damni; nam ratione scientiae eius damnum cum aliis continuatur. Igitur lethaliter delinquit cum restitutionis obligatione. Sic Vasq. 1. 2. 10. 2. d. 146. c. 1. n. 5. Suar. 10. 5. in 2. p. d. 20. sect. 1. n. 3. Rebel. de iust. p. 1. l. 3. q. 15. sect. 5. n. 4. Filliuc. tr. 31. c. 10. n. 244. Bonac. de contr. d. 2. q. 3. p. 1. n. 2. n. 6. & 7. Turrian. 2. 2. 10. 2. d. 35. dub. 2. n. 2. & 3. Maior, Medi. Martinus, Ledel, Navarra, Angles, Cordu. Lopez, Sayr, & alij apud Sanchez citandum.

74
Non peccat lethaliter.

Lethaliter non peccat. Quia omnis ex his, qui ita furatur, infert paruum proximo damnum: Ergo hoc ex capite lethaliter non delinquit. Deinde nemini est causa alias parvas furandi quantitates: Ergo ex eo, quod alij furentur, eius peccatum minime aggravatur, non enim cooperatur simpliciter magno damno: sed in parua quantitate: & praeter ipsius intentionem est, vt illa parua quantitas cum aliis furtis minimis colligetur. Ita Tanner. 2. 2. d. 4. quaeſt. 6. dub. 9. n. 285. Lessi. l. 1. c. 12. dub. 5. numero quinquagesimo secundo. Salas 1. 2. p. 2. q. 88. tr. 13. d. 16. sect. 27. numer. 92. Malder. 2. 2. tr. 4. c. 1. dub. 5. casu 3. Sanch. sum. 10. 2. l. 7. c. 2. n. 22. Diana p. 2. tr. 17. reſol. 42.

75
Etu haereo.

His haereo. Nam esse causam partialem damni notabilis, non est esse causam eius simpliciter, sed secundum quid. Ergo furtum illud non erit lethale, licet sit causa illius damni accipiendo, ac retinendo, quia non vere inruit in illud damnum notabile, cum praeter intentionem, & per accidens furtum aliorum eueniat.

* * *

PROBL. XIII.

Quando vltimum furtiolum cum praecedentibus coniunctum peruenit ad mortalem quantitatem: sufficit, & non sufficit, illud restituere.

Non sufficit illud furtiolum vltimum restituere, sed necessum est totam reddere quantitatem. Quia tota illa summa est furto acquisita: Ergo iustitia commutativa postulat, vt tota etiam restituatur, vt iustitia seruetur aequalitas. Sic Medina C. de reſtit. q. 10. Corduba sum. q. 70. dub. 2.

76
Non sufficit.

Sufficit quidem. Quia tenent tantum quilibet sub mortali, notabile proximi damnum auferre: Auferunt autem per vltimi furtioli accepti restitutionem: Ergo non tenentur sub mortali, hoc reddito, aliam summam restituere. Nemo enim negabit, excusari quemquam a mortali ex materia paruitate; vnde cum iam materia illa, quae remanet furtiolo vltimo sublato, sit parua, perspicuum est illum esse excusandum Ita Navarra de reſtit. l. 3. c. 1. n. 60. Alcozer. l. de iudo. c. 16. Arag. 1. 1. q. 66. a. 6. Sayr. in Claus. l. 9. c. 19. n. 15. Rebel. de iust. p. 1. q. 15. sect. 4. n. 3. Fagund. De al. l. 7. c. 13. n. 16. Sanch. 10. 2. Decal. l. 7. c. 21. n. 9.

77
Sufficit fact.

Certe si totum esset sub mortali restituendum, qui ex magna summa ablata vnum reruntium retineret, ceteris restituitis, adhuc teneretur sub mortali eum restituere reruntium: quod mirum, & inaudium esse quis non fateatur? Igitur qui solum peccauit lethaliter vltimum furtiolum accipiendo solum tenebitur sub mortali illud restituere. Equidem tota illa summa accepta fuit per partes, non simul, ac proinde iustitia commutativa postulat, vt tota restituatur: non tamen tota simul sub mortali: alioquin (vt innot) restituitis ceteris, & vno remanente, maneret illud restituendum sub mortali obligatio: quod nemo asseruit.

78
Hae mihi ita innot praebitur.

PROBL. XIV.

Quando non communicato consilio, sed tam aliis scientibus, alios minima ab vno eodemque furtiula accepisse: singuli eorum peccant, & non peccant lethaliter, tam accipiendo, quam non restituendo minima.

Suppono ex sect. 1. si plures ab vno eodemque vt vna causa, & communicato consilio minima furto auferunt, omnes lethaliter delinquere, & ad restitutionem sui minimi sub mortali teneri. Quia vnusquisque causa totius damni efficax fuit, & per hoc vnusquisque damnificatio in solidum tenetur. Si vero seorsim concurrant, ita vt nullas eorum conscius sit de damno notabili per alios dato, solum venialiter peccare tam accipiendo, quam non restituendo. Quia dum nullus aliorum conscius est, nemo est damni notabilis causa: & quaeque est tantum causa sui minimi, & pro suo minimo sub veniali tantum ad restitutionem tenetur. Quid ergo quando non communicato

79
Nimilla sup.

ELSCOBA P
Theol. Mor.
Tom. III. IV
E. IV

Sec. II. De Præcep. 7. & 10. Problem. 347

eat consilio, sed tamen scientes alios minima accepisse ab vno eodemque graui damno secuto, minima ab vno eodemque auferunt?

80 *Letaliter peccant omnes & singuli an & in aliorum defectum ad totum in solidum. Quia quilibet eorum per eam scientiam ad notabile damnum proximo inferendum cooperatur, estque illius partialis causa: nam licet quod quilibet furatur, sit in se minimum; at adhaerens particulis ab aliis acceptis, est magnus, & ratione huius scientie minimum huius illarum damnum cum damnis ab aliis illatis continuatur. Sic Navarra de rest. l. 2. c. 1. num. 44. Valq. l. 2. q. 88. c. 2. num. 5. Petr. Ledef. 10. 18 sum. tr. 8. c. 1. 2. nu. 41. Suar. 10. 5. in 3. p. d. 20. sect. 2. num. 3. Emanu. 10. 1. sum. c. 150. n. 7. Navarra sum. c. 17. n. 131. Corduba sum. q. 70. p. 1. Medina C. de rest. q. 10. Lud. Lopez p. 1. n. 93. q. 1. d. 20. 2.*

81 *Nullus horum lethaliter delinquit tam accipiens, quam non restituens. Sed singuli sunt pares venialiter delinquendo in accptione, & retentione. Quia quilibet eorum minimum damnum inferit: ergo ex hoc capite mortaliter non peccat; & quamvis sciat, alios minima etiam furari, tamen nemini illorum est causa, aut occasio furandi per huiusmodi scientiam: Ergo ex eo quod alij fuerunt, illius peccatum non augetur: præter illius enim est intentionem, vt furtiola eorum cum suo coniungantur, imo & vt alij fuerunt, nē in magna quantitate proximus ledatur. Ita Sanch. 10. 2. Decal. l. 7. c. 2. numero vigesimo secundo. Lessi. l. 2. c. 12. dub. 9. numero 52. Sotus in 4. dist. 22. q. 1. art. 2. Vbi expressè docet, nullum accipientem peccare mortaliter, quando singuli alios non ignorantes modica acceperunt, ex quibus furtis tota vinea denastata est: nec teneri postmodum sub mortali, nisi iubeantur post excommunicationem, damnum restituere. Barth. Medina 1. 2. q. 88. a. 4. ad 3. Salon 2. 1. p. 2. art. 7. contr. 2. & alij, quos pressio nomine affert Navarra 3. de rest. p. 1. c. 1. dub. 4. numero quadragesimo nono. Fagund. Decal. l. 7. c. 14. num. 6.*

82 *Hanc sententiam reor esse probabiliorē. Quia alioquin ferè semper omnes viatores vuarum botros colligentes ex aliena vinea dampnandi essent tanquam lethalis piaculi rei, cum nullum verosimiliter lateat, alios similiter minima suffurari. Vnde si aliorum furtiola in vnum notabile damnum coalescant ratione scientia, hæc etiam coalescent. At quis hoc dictabit? Equidem nullus doctus confessor sententem sibi racemulum transeundo abstulisse, interrogat, an norit alios similiter fuisse furtatos.*

PROBL. XV.

Excommunicatio lata contra furantes minima, ex quibus graue damnum proximo coalescit, ligat, & non ligat eos, qui arripiendo minima lethaliter non peccarunt.

83 *Nulla sub. 100.* **S**uppono excommunicationem, quæ fertur in vastantes vineas, pomaria, hortos, &c. eos

comprehendere, qui communicato consilio damnum per minima dedere. Quia vnusquisque illorum delinquit lethaliter in accipiendo & in non restituendo. Idem dixerim in sententia illorum, qui asserunt, singulos peccare mortaliter accipiendo minima, & ad restitutionem teneri, quando alij aliorum furti minimi non erant ignari: de quo num. 79. Querierim igitur, an comprehendantur in excommunicatione illa, quando à principio nullus aliorum conscius erat de damno illatorum; & in nostra sententia, quam num. 81. vt probabiliorē elegimus, nullum scilicet peccare mortaliter etiam si conscij aliorum furtioli fuerint, nec ad restitutionem sub mortali teneri? Pressius requiro, num excommunicatio illa eos comprehendat, qui furando minima lethale peccatum non patrantur?

84 *Eos non comprehendit. Quia excommunicatio lata contra furantes, eos solos comprehendit, ac ligat, qui ante eam tenentur sub mortali restituere. Excommunicatio enim cogit restituere quod debetur: non efficit, vt debeatur. Sic Navarra in c. Inter verba, concl. 6. corol. 20. num. 54. & sum. c. 17. num. 4. Navarra de restit. l. 3. c. 1. p. 1. dub. 7. numer. 64. & 65. Sanch. 10. 2. Decal. c. 21. n. 18.*

85 *Comprehendit proculdubio. Quia vt excommunicatio illiget, sufficit, quod pro iusta causa, & notabili damno in se considerato, feratur, licet persona, quæ illud intulit, ignoretur. At hic datur iusta causa ferendi hanc censuram ratione damni notabilis ex furtis minimis confurgentis. Ita Lessi. l. 2. c. 12. dub. 9. numer. 54. Fagund. Decal. l. 7. c. 14. num. 12. Sayt. l. 1. de censur. c. 9. num. 10. Nisi tam paruulum (limitans) esset furtulum alicuius, vt pro minimo reputetur. Sotus in 4. dist. 22. quest. 1. art. 2. Medina 1. 2. q. 88. art. 4. Salon. 2. 2. q. 62. a. 7. controu. 1.*

86 *In hanc mentem inclinor. Quia talis excommunicatio fuit lata pro tota illa notabili damnificatione, nē grauiter lesus quis maneat, & sufficit, quod spiritualis potestas, seu Prælatus hoc damnum consideret intulisse ab alijs illatum, vt illud iubeat per censuram resarciri. Imò prima partis Doctores affirmant, posse Ecclesiam decernere talem excommunicationem, qua ligentur hi, qui nec in accipiendo, nec in retinendo lethaliter deliquerint minima furantes, dummodo peculiare obedientie præceptum adiciat, eum sine illo materia non sit excommunicationis capax. Ad huiusmodi vero obedientiam iuste imponendam requiritur, vt interueniat aliqua spiritualis causa, quam Prælati respiciat, eaque adeo grauis, vt satis sit ad mortalem obligationem inducendam: vt si iudicet expedire ad vitanda Reipublicæ peccata, vel ad spirituale bonum illius, aduersus quem excommunicatio fertur. Lege. Quarium 10. 5. de censur. d. 20. sect. 6. * **